Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
KIRJE	107 N4
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2023/9203	8.2.2024

Yhteyshenkilö
Mikael Sandvik

Maa- ja metsätalousministeriö
Neuvotteleva virkamies Juha Roppola

Juha.roppola@gov.fi

Asia

Maakunnan hallituksen kannanotto koskien komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi seurantakehyksestä selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten, COM(2023) 728 final

Ahvenanmaan maakunnan hallitus toimittaa täten komission ehdotusta COM(2023) 728 final koskevan kannanottonsa. Maakunnan hallitus pidättää itsellään oikeuden palata asiaan ja kertoa näkemyksistään, jos siihen on myöhemmin aihetta.

Ehdotuksen suhde maakuntaan

- Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan maakuntapäivillä on lainsäädäntövalta luonnon- ja ympäristönsuojelua ja 15 ja 18 kohdan mukaan metsätaloutta ja metsämaan tuotantokyvyn ylläpitämistä koskevissa asioissa. Näin ollen Ahvenanmaan maakunnan hallitus toteaa, että ehdotus kuuluu maakunnan toimivaltaan.
- Ehdotus lisäisi maakunnan hallintoon kohdistuvaa hallinnollista taakkaa sekä luonnonsuojelun että metsätalouden osalta tietojen keräämiseen, yhdenmukaistamiseen, seurantaan ja raportointiin liittyen. Ehdotus edellyttäisi sitä, että henkilöstöön, inversioihin ja tekniseen kehitykseen lisättäisiin merkittävästi määrärahoja. Lisäksi ehdotus saattaisi edellyttää lainsäädäntötoimia metsänhoito- ja luonnonsuojelulakien yhdenmukaistamiseen, ympäristötietojen jakamiseen sekä Ahvenanmaan ja valtakunnan väliseen tietojen keräämistä ja raportointia koskevaan vastuunjakoon liittyen.

Maakunnan hallituksen kanta ehdotukseen

Aluksi maakunnan hallitus toteaa, että ehdotus on teknisesti monimutkainen, ja että kokonaiskuvan muodostaminen sen vaikutuksista Ahvenanmaalle on vaikeaa. Maakunnan hallituksen mielestä korkealaatuinen data, näyttöön perustuvan päätöksenteon tukeminen ja metsävaroja koskevien tietojen saatavuuden edistäminen on tärkeää. Maakunnan hallitus ymmärtää sen, että yleisten metsätietojen yhdenmukaistaminen EU:n tasolla ja metsäluonnon biodiversiteetin seurannan parantaminen on tärkeää, varsinkin kun se myös parantaa kykyä selviytyä

ilmastonmuutoksesta. Maakunnan hallituksen mielestä ehdotus kuitenkin henkii kontrollin tarvetta, ja maakunnan hallitus kyseenalaistaa näin kattavan tiedonkeruun tarpeellisuuden ja suhteellisuuden unionin tavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon, että jo nykyisin kerätään ja raportoidaan tietoja.

Maakunnan hallitus katsoo, että erot luonnonoloissa ja olemassa olevissa kansallisissa inversio- ja valvontajärjestelmissä on otettava huomioon. Suomi tekee jo nyt kattavaa metsä- ja luontotietoja koskevaa seurantaa ja raportointia ja Suomella on oma metsätietostandardi. On epäselvää, mitä lisäarvoa uuden valvontajärjestelmän luomisella saavutettaisiin, ottaen huomioon siitä aiheutuvat kustannukset ja hallinnollisen taakan kasvu. Kaikkea päällekkäisestä tai turhasta raportoinnista johtuvaa kuormitusta on vältettävä hinnalla millä hyvänsä.

Maakunnan hallitus kannattaa uusien tiedonkeruutekniikoiden kehittämistä ja käyttöä sinänsä. Sen sijaan voidaan todeta, että karttapohjaisen tiedon luotettavuus on hyvin epävarmaa. Metsätietojen tulkinta kaukokartoituksen avulla ei aina onnistu. Tulkinta on vaikeaa, koska jäsenmaissa on keskenään niin erilaiset luonnonolot, ja koska vuodenaikojen ja säätilojen vaikutus on ratkaisevan tärkeää. Näin ollen on vaarana, että tietoja tulkitaan väärin, jos EU:n tasolla yritetään joukkovalvoa suuria alueita. Vaarana on myös, että jäsenmaille koituisi ehdotuksesta paljon lisätyötä kentällä tehtävän laadunvalvonnan, selitysten ja raportoinnin muodossa.

Maakunnan hallitus katsoo, että EU:n metsien seurantajärjestelmän tulisi perustua lähinnä nykyisten kansallisten ja yleisten inversiotietojen yhdenmukaistamiseen. Uusien kerättävien tietojen ei pitäisi korvata jo olemassa olevia kansallisia tietoja ja pitkiä aikasarjoja, joissa myös Ahvenanmaa on kuulunut esimerkiksi Suomen kansalliseen valtionmetsien arviointiin.

Maakunnan hallituksella ei ole näiden tietojen itsenäiseen keräämiseen tarvittavia resursseja, tutkimuslaitoksia eikä omaa osaamista. Siksi tiivis yhteistyö valtakunnan tutkimuslaitosten kanssa on aivan välttämätöntä, jotta tehtävistä ylipäänsä voitaisiin selvitä ja kansallisen tason perustietojen yhdenmukaisuus turvata. Siksi maakunnan hallitus lähtee siitä, että Luonnonvarakeskus (tai se taho, joka Suomessa tämän tehtävän saa) edelleen kerää tarvittavat tiedot myös Ahvenanmaan osalta.

Maakunnan hallitus kyseenalaistaa voimakkaasti sen tarpeellisuuden, että EU-tasolla vaadittaisiin täsmällisten paikkatietojen keräämistä tietyistä indikaattoreista. Täsmälliset paikkatiedot voidaan Ahvenanmaalla, kuten muuallakin Suomessa, usein yhdistää luonnollisiin henkilöihin. Ahvenanmaalla noin 90 prosenttia metsämaista on yksityishenkilöiden omistuksessa, ja maakunnan hallituksen mielestä ehdotus on tältä osin suhteeton eikä näiden tietojen kerääminen ole tarpeen ehdotuksen tavoitteen saavuttamiseksi.

Maakunnan hallitus katsoo, että asetusehdotus voi aiheuttaa sellaisen hallinnollisen taakan, josta maakunnan hyvin rajallinen hallinto ei voi selvitä. Asetuksen toimeenpano vaatisi suuria taloudellisia panostuksia henkilöstöön, inversioihin ja tekniseen kehitykseen.

Asetusehdotuksen 12 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion on nimettävä kansallinen yhteyshenkilö, jonka tehtävänä on koordinoida tämän asetuksen nojalla jaettavien metsätietojen valmistelua, koordinoida asiaankuuluvien asiantuntijoiden osallistumista asiantuntijaryhmän kokouksiin sekä toimia yhteyspisteenä komission ja jäsenvaltion välisessä tietojenvaihdossa vapaaehtoisten yhdennettyjen pitkän aikavälin suunnitelmien kehittämistä varten. Jos jäsenvaltiossa saa olla vain yksi yhteyshenkilö, valtakunta valitsee kyseisen henkilön myös Ahvenanmaan osalta Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 b §:n 3 momentin mukaisesti. Kansallisen yhteyshenkilön on siis kyettävä hoitamaan kaikki Ahvenanmaata koskevat asiat ruotsin kielellä itsehallintolain 36 §:n ja 38 §:n 1 momentin mukaisesti. Myös mahdollisten kansallisten rekistereiden, joihin edellytetään sisältyvän Ahvenanmaata koskevia tietoja, on toimittava ruotsiksi.

Komissio kannustaa jäsenvaltioita kehittämään vapaaehtoisesti integroituja pitkän aikavälin metsäsuunnitelmia. Maakunnan hallituksen mielestä nämä suunnitelmat kuuluvat kansalliseen toimivaltaan ja maakunnan hallitus kannattaa sitä, että ne olisivat jatkossakin vapaaehtoisia. Näin ollen maakunnan hallitus katsoo, että niiden ei tulisi sisältyä asetusehdotukseen.

Yhteenvetona maakunnan hallitus katsoo, että ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi seurantakehyksestä selviytymiskykyisiä Euroopan metsiä varten sisältyy sääntelyä, jonka toteuttamisen hallinnollinen taakka on kohtuuton. Ehdotuksen toteuttamisen taloudelliset vaikutukset ovat siitä saatavaan hyötyyn nähden suhteettoman suuret.

Maakunnan hallitus edellyttää, että Suomen hallitus tuo esiin maakunnan hallituksen näkökannat keskustellessaan asiasta EU:n instituutioiden kanssa.

Ministeri Jesper Josefsson

Maakunnan metsänhoitaja Mikael Sandvik

Ålands landskapsregering

TIEDOKSI

Maakunnan hallituksen Brysselin ministerineuvosto, anton.nilsson@gov.fi
Ahvenanmaan kansanedustaja, Mats Löfström, mats.lovstrom@eduskunta.fi
Europarlamentaarikko Nils Torvalds, celinda.nordqvist@europaparl.europa.eu
Oikeusasioiden ja kansainvälisten asioiden yksikkö
Lainvalmistelu
Ahvenanmaan maakuntapäivät
Eduskunnan suuri valiokunta, suuri.valiokunta@eduskunta.fi
Ahvenanmaan edustaja Helsingissä, johan.ehn@regeringen.ax